

Yr Arolygiaeth Gynllunio

Apeliadau yn erbyn hysbysiad a gyhoeddwyd o dan adran
36(3) neu 37(1) o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy
2000.

Canllaw i Bobl â Diddordeb

Cynnwys

	Tud.
Cyflwyniad	2
1. Pwy all apelio?	4
2. Sut rwyf yn cymryd rhan?	4
3. Y Weithdrefn ar gyfer ymdrin ag apeliadau	6
4. Y weithdrefn ysgrifenedig	8
5. Y weithdrefn gwrandawriad	8
6. y weithdrefn ymchwiliad	9
7. Costau	13
8. Cwynion a Heriau	14
9. Diogelu Data a Phreifatrwydd yn yr Arolygiaeth Gynllunio	16

Apeliadau yn erbyn hysbysiad a gyhoeddwyd gan awdurdod perthnasol (AP) yn gofyn am i waith gael ei wneud i roi i'r cyhoedd fynediad rhesymol i ddarn o dir mynediad.

Mae pennod tri o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (y cyfeirir ati fel arall yn y llyfryn hwn fel **y Ddeddf**) yn cynnwys mesurau i AP gyhoeddi hysbysiad yn gofyn am i waith gael ei wneud i roi i'r cyhoedd fynediad rhesymol i ddarn o dir mynediad. Gall fod mai Cyngor Cefn Gwlad Cymru (CCGC) yw'r awdurdod perthnasol, neu pan leolir y tir o fewn Parc Cenedlaethol, yr Awdurdod Parc Cenedlaethol. Os rhoddwyd y tir yng ngofal y Comisiwn Coedwigaeth a'i fod yn cynnwys coetir yn bennaf, bydd y Comisiynwyr yn ymdrin ag unrhyw faterion yn ymwneud â mynediad.

Mae adran 38 y Ddeddf yn darparu i berchennog neu ddeiliad tir mynediad apelio i'r Arolygiaeth Gynllunio yn erbyn y cyfryw hysbysiadau. Gellir apelio yn erbyn hysbysiad o dan adran 36(3) os nad oes angen y gwaith a geisir yn yr hysbysiad i gyflawni'r cytundeb, os gwnaed y gwaith eisoes neu os nad yw'r AP wedi caniatáu digon o amser i gwblhau'r gwaith. Gellir apelio yn erbyn hysbysiad o dan 37(1) pan nad oes angen y gwaith a geisir yn yr hysbysiad i ddarparu mynediad rhesymol i'r tir ar gyfer y cyhoedd, pan fydd y perchennog neu'r deiliad o'r farn y dylid darparu'r fynedfa rywle arall neu mewn rhyw ffordd arall ac os gwnaed unrhyw waith eisoes.

Penderfynir ar bob apêl a wneir gan yr Arolygiaeth Gynllunio ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mae'r arweiniad hwn yn esbonio'r weithdrefn ar gyfer y rhai sydd am gymryd rhan mewn apeliadau yn erbyn hysbysiad a gyhoeddwyd gan AP yn gofyn am i waith gael ei wneud i roi mynediad rhesymol i'r cyhoedd i ddarn o dir mynediad o dan adran 36(3) neu adarn 37(1) o Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000.

Roedd y wybodaeth a geir ynddo yn gywir pan y'i cyhoeddwyd, ond nid oes gan yr arweiniad unrhyw statws cyfreithiol.

Ynglyn â'r Arolygiaeth Gynllunio

Rydym yn asiantaeth i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Swyddfa'r Dirprwy Brif Weinidog. O'n swyddfa yng Nghaerdydd, rydym yn ymdrin ag apeliadau yn erbyn penderfyniad yr AP yng Nghymru i beidio â chyfyngu neu eithrio mynediad i dir at ddibenion rheoli tir, tân neu berygl neu gadwraeth natur a diogelu treftadaeth neu i beidio â gweithredu yn unol â'r cynrychioliad(au) a wnaed gan berson â diddordeb yn y tir. O'n swyddfa ym Mryste rydym yn ymdrin ag apeliadau tebyg ar gyfer tir yn Lloegr.

Mae gan yr Arolygwyr, sy'n barnu'r apeliadau, amrywiaeth o gefndiroedd. Rydym yn dewis yr Arolygwyr yn ofalus iawn ac yn eu hyfforddi'n drylwyr. Fel rheol maent yn gweithio o'u cartrefi.

Pan fydd staff ein swyddfa yn derbyn eich ffurflen apelio, byddant yn casglu gwybodaeth am yr achos gan yr AP a'r Apelydd. Os oes gennych unrhyw gwestiynau am yr apêl gallwch gysylltu â'r swyddog achos. Byddwn yn rhoi ei enw a'i rif ffôn i chi. Ychydig cyn yr ymweliad â'r safle, y gwrandawriad neu'r ymchwiliad, bydd y swyddog achos yn anfon papurau apelio at yr Arolygydd, a fydd yn eu hastudio. Ar ôl ymweld â'r safle, neu ar ôl cynnal gwrandawriad neu ymchwiliad, mae'r Arolygydd yn ysgrifennu'r penderfyniad.

1. Pwy all apelio?

Dim ond pobl y cyflwynodd yr AP iddynt hysbysiad a gyhoeddwyd gan AP yn gofyn am i waith gael ei wneud i roi i'r cyhoedd fynediad rhesymol i ddarn o dir mynediad o dan adran 36(3) neu adran 37(1) o'r Ddeddf a all apelio.

Mae'n rhaid gwneud apêl o fewn y **cyfnod apelio**. Dyma'r cyfnod a nodwyd ar gyfer cwblhau gwaith yn yr hysbysiad a arweiniodd at yr apêl.

Fel rheol ni fyddwn yn derbyn apelïadau hwyr.

Mae'n rhaid gwneud yr apêl ar ein ffurflen apelio safonol.

2. Sut rwyf yn cymryd rhan?

Os bydd person â diddordeb am wneud cynrychioliadau dylai ysgrifennu'n uniongyrchol atom. Nodir amserlenni a gweithdrefnau y mae angen eu dilyn yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Cofiwch y trefnir bod unrhyw gyflwyniadau a wnewch ar gael i'w harchwilio a'u copïo. Felly ni ddylech gynnwys gwybodaeth bersonol oni bai eich bod yn fodlon iddi gael ei gweld gan eraill.

Cyn cyflwyno sylwadau ar unrhyw apêl, ewch i'n gwefan (www.planning-inspectorate.gov.uk/accesswales/wal/index.htm) a fydd yn dangos gwybodaeth am bob apêl. Bydd hyn yn eich helpu i nodi union leoliad safle'r apêl a natur unrhyw gyfyngiad. Bydd hyn yn eich helpu i wneud eich sylwadau yn fwy perthnasol i'r materion sydd wrth wraidd yr apêl.

Dylid anfon unrhyw gynrychioliadau ynghylch apelïadau yn ymwneud â mynedfeydd atom yn:

Yr Arolygiaeth Gynllunio
Y Tîm Mapio Mynediad a Chyfyngiadau
Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

accesswales@planning-inspectorate.gsi.gov.uk

Rydym yn croesawu cynrychioliadau yn Gymraeg neu yn Saesneg

Cyhoeddusrwydd

Mae'r rhaid i ni gyhoeddi hysbysiad o bob apêl a dderbyniwn ar ein gwefannau Cymraeg a Saesneg (www.planning-inspectorate.gov.uk/accesswales/wal/index.htm a www.planning-inspectorate.gov.uk/accesswales/cym/index.htm) i roi cyfle i bobl a sefydliadau gyflwyno sylwadau. Mae'r hysbysiad yn darparu manylion am ble y gall aelodau o'r cyhoedd weld dogfennau yn ymwneud â'r apêl.

Rydym hefyd yn cyhoeddi fersiynau wedi'u sganio o ddogfennau'r apêl ar ein gwefan. Mae hyn yn cynnwys ffurflen apelio a dogfennau ategol yr apelydd, holiadur yr AP, cynrychioliadau gan yr apelydd, yr AP a phobl â diddordeb yn ystod y cyfnod chwe wythnos a chynrychioliadau pellach gan yr apelydd a'r AP yn ystod y cyfnod naw wythnos.

Mae'n rhaid hysbysu'r awdurdod mynediad ar gyfer yr ardal, y fforwm mynediad lleol ac unrhyw un a gyflwynodd sylwadau i'r AP ar y cais gwreiddiol. Cânt gyfle i gyflwyno rhagor o sylwadau ar y cynrychioliadau a wnaethant adeg cyflwyno'r cais. Rhoddir gwybod iddynt hefyd ble y gallant weld dogfennau yn ymwneud â'r apêl.

Caiff yr apelydd a'r AP gyfle i gyflwyno sylwadau ar unrhyw gynrychioliadau gan bobl â diddordeb. Bydd yr Arolygydd yn ystyried y sylwadau hyn a rhai'r bobl â diddordeb, cyn dod i benderfyniad, ar yr amod y'u derbynnir o fewn yr amserlen.

Cofiwch y caiff unrhyw gyflwyniadau a wnewch eu cyhoeddi ar ein gwefan ac y trefnir eu bod ar gael i'w harchwilio a'u copio. Felly ni ddylech gynnwys gwybodaeth bersonol oni bai eich bod yn fodlon iddi gael ei gweld gan eraill.

3. Y Weithdrefn ar gyfer ymdrin ag apeliadau

Mae'r camau cychwynnol yr un fath ar gyfer pob gweithdrefn apelio, p'un a benderfynir arnynt trwy gynrychioliadau ysgrifenedig, gwrandawriad neu ymchwiliad. Hysbysir pobl â diddordeb o apêl os ydynt wedi gwneud cynrychioliadau eisoes o ran safle'r apêl (adeg cyflwyno'r cais) a bydd ganddynt chwe wythnos o'r **dyddiad dechrau** i naill ai ychwanegu at eu sylwadau neu eu tynnu yn ôl.

Os na wnaethoch gynrychioliadau yn flaenorol (ac felly ni roddir gwybod i chi am apêl), bydd modd i chi weld a wnaed apêl o ran safle drwy fynd i'n gwefan. Unwaith eto, mae'n rhaid gwneud unrhyw sylwadau cyn y terfyn amser o chwe wythnos.

Y 'dyddiad dechrau'

Cyn gynted ag y byddwn wedi derbyn apêl ddilys, byddwn yn anfon copi ohoni i'r AP. Wedyn bydd yr AP yn cwblhau holiadur ac yn ei anfon at yr apelydd ac atom ni, ynghyd â chopïau o unrhyw ohebiaeth berthnasol.

Wedyn byddwn yn rhoi gwybod i'r apelydd, yr AP, y Fforwm Mynediad lleol ac unrhyw un a gyflwynodd sylwadau ar y cais gwreiddiol am y weithdrefn y bydd yr apêl yn ei dilyn yn ogystal â'r dyddiad dechrau.

Y dyddiad dechrau yw'r dyddiad y cyfrifir yr amserlen ar gyfer pob cam o'r weithdrefn ohono. Byddwn yn pennu dyddiadau dechrau ar ôl i'r cyfnod apelio ddod i ben. Bydd y llythyr yr anfonwn atoch yn nodi'r amserlen ar gyfer cyflwyno tystiolaeth gan bob parti.

Y terfyn amser o chwe wythnos

Mae'n rhaid i bobl â diddordeb gyflwyno unrhyw gynrychioliadau o fewn chwe wythnos i'r dyddiad dechrau. Mae'n rhaid i'r apelydd a'r AP hefyd ddarparu datganiadau ysgrifenedig erbyn yr un dyddiad. **Fel rheol ni fyddwn yn derbyn cynrychioliadau hwyr, ac eithrio o dan amgylchiadau eithriadol.**

Os byddwn o'r farn bod unrhyw un o'ch cynrychioliadau yn cynnwys sylwadau hiliol neu enllibus, byddwn yn eu dychwelyd atoch cyn i'r Arolygydd eu gweld. Os byddwch yn dileu'r sylwadau hiliol neu enllibus, gallwch anfon eich sylwadau yn ôl atom. Ond mae'n rhaid i ni eu derbyn cyn i'r terfyn amser ddod i ben.

Pan bennir y dyddiad dechrau, byddwn hefyd yn gosod hysbysiad o'r apêl ar ein gwefan i roi cyfle i unrhyw un gael gwybod am yr apêl a gwneud cynrychioliadau yn ei chylch os bydd yn dymuno.

Y terfyn amser o naw wythnos

O fewn naw wythnos i'r dyddiad dechrau, gall apelyddion a'r AP gyflwyno sylwadau ar ddatganiadau achos ei gilydd ac ar unrhyw sylwadau gan bobl â diddordeb.

Yr Iaith Gymraeg

Mae'r Arolygiaeth Gynllunio yn cyflwyno gwasanaeth o'r un safon i'w chwsmeriaid yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Cydnabyddwn y gall ein cwsmeriaid fynegi eu barn yn well yn eu dewis iaith gyfathrebu. Felly, mae croeso i chi gyfathrebu â ni yn Gymraeg neu yn Saesneg.

Gall unrhyw un sydd am siarad mewn ymchwiliad neu wrandawriad yn Gymraeg wneud hynny, ond byddai o gymorth pe gallech hysbysu'r Arolygiaeth Gynllunio ymlaen llaw er mwyn i ni wneud trefniadau.

Nid yw bob amser yn bosibl trefnu i Arolygydd Cymraeg fynychu'r ymweliad â'r safle. Ar yr achlysuron hyn byddwn yn trefnu i gyfieithydd gynorthwyo'r Arolygydd ac yn sicrhau bod y partion yn cael cyfle i gyfathrebu yn eu dewis iaith.

Y tri math o weithdrefn

4. Y weithdrefn ysgrifenedig

Mae'n debyg mai dyma'r weithdrefn hawsaf a lleiaf drud i'r apelydd a'r AP am nad oes angen iddynt fynychu gwrandawriad nac ymchwiliad. Penderfynir ar apeliadau yr ymdrinnir â hwy drwy gynrychioliadau ysgrifenedig ar sail y datganiadau ysgrifenedig a wnaed gan yr apelydd, yr AP a phobl â diddordeb. Gall yr apelydd a'r AP wneud sylwadau ar ddadleuon ei gilydd a'r rhai a wneir gan bobl â diddordeb.

Fel rheol bydd yr Arolygydd yn ymweld â'r safle i'w archwilio cyn gwneud penderfyniad.

5. Y weithdrefn gwrandawriad

Mae gwrandawriad yn drafodaeth ynghylch yr apêl a arweinir gan yr Arolygydd. Mae'n fwy anffurfiol ac fel arfer yn gyflymach nag ymchwiliad ac mae'n gwneud i'r partion ganolbwyntio ar y prif faterion y mae anghydfod yn eu cylch. Rydym yn disgwyl i'r mwyafrif o wrandawriadau gael eu cwblhau o fewn awr a hanner.

Nid yw gwrandawriadau bob amser yn addas ar gyfer pob apêl, yn arbennig y rhai sy'n gymhleth neu'n ddadleuol, neu sydd wedi creu llawer o ddiddordeb yn lleol neu pan fydd angen croesholi tystion.

Hysbysiad o'r gwrandawriad

Unwaith y bydd y trefniadau wedi'u cwblhau byddwn yn rhoi i'r apelydd, yr AP ac unrhyw bobl â diddordeb sydd wedi gwneud cynrychioliadau ynghylch yr apêl rybudd pedair wythnos o leiaf o'r gwrandawriad.

Cynnal y gwrandawriad

Yr Arolygydd sy'n penderfynu pa weithdrefn a ddilynir mewn gwrandawriad.

Fel rheol bydd yr Arolygydd yn agor y gwrandawriad ar yr adeg benodedig, hyd yn oed os yw'r apelydd neu'r AP yn absennol. Bydd yr Arolygydd yn cyflwyno ei hun ac yn disgrifio diben y gwrandawriad. Bydd yr Arolygydd yn crynhoi ei ddealltwriaeth o'r achos o ddarllen y papurau a bydd yn nodi'r prif faterion yn ei farn ef ac unrhyw faterion y mae angen eu hegluro neu eu hesbonio ymhellach. Ni fydd hyn yn atal unrhyw barti rhag codi materion nad yw'r Arolygydd yn eu crybwyll.

Yr apelydd a'r AP yw'r unig bartion sydd â hawl statudol i siarad yn y gwrandawriad. Ond, ni fydd yr Arolygydd yn gwrthod caniatáu yn afresymol i unrhyw berson arall ymddangos ar yr amod bod ganddo rywbeth perthnasol i'w ddweud nas dywedwyd eisoes. Ni waeth pwy sy'n siarad, gall yr Arolygydd wrthod gwrando ar dystiolaeth sy'n amherthnasol, yn ailadroddus neu'n sarhaus.

Pan fydd yr Arolygydd yn gwrthod caniatáu i rywun roi tystiolaeth lafar, gall y person hwnnw gyflwyno i'r Arolygydd unrhyw dystiolaeth neu fater arall yn ysgrifenedig cyn diwedd y gwrandawriad.

Gall yr Arolygydd fynnu bod unrhyw un sy'n bresennol yn y gwrandawriad sy'n ymddwyn yn aflonyddol yn gadael y gwrandawriad a gwrthod caniatáu iddo/iddi ddychwelyd, neu ganiatáu iddo/iddi ddychwelyd ar amodau a nodwyd gan yr Arolygydd. Ond gall y person hwnnw gyflwyno i'r Arolygydd unrhyw dystiolaeth neu fater arall yn ysgrifenedig cyn diwedd y gwrandawriad.

Ar ôl y gwrandawriad

Cynhelir ymweliad â'r safle fel arfer (gweler ymweliadau â safleoedd sy'n destun Gwrandawriad/Ymchwiliad)

Ar ôl ymweld â'r safle bydd yr Arolygydd yn rhoi penderfyniad ysgrifenedig yn seiliedig ar yr holl dystiolaeth berthnasol. Wrth wneud y penderfyniad bydd yr Arolygydd, ac eithrio o dan amgylchiadau eithriadol, yn diystyru unrhyw gynrychioliadau ysgrifenedig, tystiolaeth neu unrhyw ddogfen arall a dderbynnir ar ôl i'r gwrandawriad orffen.

6. Y weithdrefn Ymchwiliad

Dyma'r weithdrefn fwyaf ffurfiol a beichus o'r tair. Ystyriwn mai dim ond ar gyfer apeliadau sy'n cynnwys materion cymhleth neu niferus iawn y bydd angen ymchwiliadau cyhoeddus, neu pan fydd nifer fawr o bobl am fynychu. Gall unrhyw barti wneud cais am gostau yn erbyn unrhyw barti arall mewn ymchwiliad (gweler adran saith).

Mae camau cynnar apêl sy'n dilyn y weithdrefn ymchwiliad yn debyg iawn i'r rhai ar gyfer gwrandawriadau ac apeliadau trwy gynrychioliadau ysgrifenedig. *Ond mae rhai gwahaniaethau y bydd yn rhaid i'r partion lynu wrthynt.*

Datganiad tir cyffredin

O leiaf bedair wythnos cyn dechrau'r ymchwiliad mae'n rhaid i'r apelydd a'r AP anfon datganiad tir cyffredin atom. Datganiad ysgrifenedig yw hwn y mae'n rhaid i'r apelydd a'r AP ei baratoi ar y cyd. Dylai gynnwys materion sylfaenol megis disgrifiad o'r safle ac unrhyw faterion ffeithiol diamheuol eraill, yn ogystal ag unrhyw gytundebau o ran y dystiolaeth y mae'r prif bartion wedi llwyddo i ddod iddynt. Diben y datganiad hwn yw nodi'r wybodaeth ffeithiol y cytunwyd arni am yr apêl a dylai, trwy gyfyngu ar y meysydd y mae anghydfod yn eu cylch, arwain at ymchwiliadau byrrach.

Hysbysebu'r ymchwiliad

Byddwn yn hysbysu eich awdurdod lleol, y fforwm mynediad lleol perthnasol ac unrhyw bobl a ysgrifennodd atom o'r trefniadau ar gyfer yr ymchwiliad.

Yn yr ymchwiliad

Bydd yr Arolygydd yn dechrau trwy gyflwyno ei hun, cyhoeddi testun yr ymchwiliad a gofyn am enwau pawb sy'n dymuno siarad. Wedyn, fel rheol, bydd yr Arolygydd yn esbonio'r weithdrefn.

Mae'n rhaid i bawb sy'n cymryd rhan yn yr ymchwiliad ddilyn yr un rheolau. Bwriedir i hyn sicrhau bod y weithdrefn yn deg i bawb. Bydd yr Arolygydd yn sicrhau bod ganddo'r holl wybodaeth sydd ei hangen i benderfynu ar yr apêl.

Fel rheol, bydd yr AP yn cyflwyno ei achos yn gyntaf, wedyn bydd yn galw unrhyw dystion. Wedyn gall yr apelydd gyflwyno ei achos yn yr un ffordd. Gall y naill barti neu'r llall neu'r Arolygydd ofyn cwestiynau yn ystod y broses hon.

Yr apelydd a'r AP yw'r unig bartion sydd â hawl statudol i siarad yn yr ymchwiliad. Ond ni fydd yr Arolygydd yn gwrthod caniatáu yn afresymol i unrhyw berson arall ymddangos ar yr amod bod ganddo rywbeth perthnasol i'w ddweud nas dywedwyd eisoes. Ni waeth pwy sy'n siarad, gall yr Arolygydd wrthod gwrando ar dystiolaeth sy'n amherthnasol, yn ailadroddus neu'n sarhaus.

Pan fydd yr Arolygydd yn gwrthod caniatáu i rywun roi tystiolaeth lafar, gall y person hwnnw gyflwyno i'r Arolygydd unrhyw dystiolaeth neu fater arall yn ysgrifenedig cyn diwedd yr ymchwiliad.

Gall yr Arolygydd fynnu bod unrhyw un sy'n bresennol yn yr ymchwiliad sy'n ymddwyn yn aflonyddol yn gadael yr ymchwiliad a gwrthod caniatáu iddo ddychwelyd, neu ganiatáu iddo ddychwelyd ar amodau a nodwyd gan yr Arolygydd. Ond gall y person hwnnw gyflwyno i'r Arolygydd unrhyw dystiolaeth neu fater arall yn ysgrifenedig cyn diwedd yr ymchwiliad.

Ymweliadau â safleoedd sy'n destun Gwrandawriad/Ymchwiliad

Yn y mwyafrif o achosion, bydd yr Arolygydd yn ymweld â safle'r apêl cyn gwneud y penderfyniad. Wrth wrando ar achosion ymchwiliad, ymwelir â'r safle fel arfer ar ôl i'r Arolygydd wrando ar yr holl dystiolaeth. Mae'n bosibl y cynhelir yr ymweliad â'r safle ar ddiwrnod y gwrandawriad neu'r ymchwiliad, ond os na chaiff ei gynnal ar y diwrnod hwnnw fe'i cynhelir yn fuan wedyn.

Ar ddiwedd y gwrandawriad neu'r ymchwiliad, bydd yr Arolygydd yn gofyn a yw'r apelydd, yr AP neu unrhyw un arall am fod yn bresennol yn ystod yr ymweliad. Wrth benderfynu p'un a ydych chi am fynd gyda'r Arolygydd ai peidio dylech gofio na fydd yr Arolygydd yn gallu derbyn tystiolaeth newydd na thrafod y dystiolaeth a roddwyd eisoes **gan gynnwys cynrychioliadau gan bobl â diddordeb**. Ond efallai y bydd yr Arolygydd yn gofyn i chi nodi nodweddion ffisegol y cyfeirir atynt yn y dystiolaeth yn y safle.

Bydd Arolygwyr yn cadw'n gaeth at y rheol hon. Os byddwch yn ceisio codi pwyntiau o dystiolaeth yn ystod yr ymweliad, bydd yr Arolygydd yn gofyn i chi beidio â gwneud hynny ac yn esbonio pam. Os byddwch yn parhau i drafod y dystiolaeth, mae'n bosibl y bydd yr Arolygydd yn rhoi'r gorau i'r ymweliad ac yn gadael y safle.

Sylwadau hwyr

Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y bydd yr Arolygydd yn ystyried unrhyw dystiolaeth a dderbynnir gennym ar ôl i'r ymchwiliad ddod i ben. Os derbyniwn dystiolaeth newydd ar ôl yr ymchwiliad ond cyn i ni gyhoeddi penderfyniad yr Arolygydd, byddwn yn ei throsglwyddo i'r Arolygydd er mwyn iddo benderfynu a fydd yn ei hystyried. Os bydd yn penderfynu ei hystyried, o dan amgylchiadau anarferol iawn, byddwn yn ei throsglwyddo i'r bobl eraill a gymerodd ran yn yr ymchwiliad. Os bydd angen, byddwn yn ailagor yr ymchwiliad.

Pobl ag anableddau

Rydym am gynnal pob ymchwiliad mewn adeilad sy'n darparu'r cyfleusterau cywir ar gyfer pobl ag anableddau. Fel rheol yr AP fydd yn dewis ac yn darparu'r lle ac rydym wedi gofyn iddo roi sylw arbennig i anghenion pobl ag anableddau. Os hoffech chi, neu unrhyw un rydych yn ei adnabod, fynd i'r ymchwiliad a bod gennych anghenion penodol, cysylltwch â'r AP i gadarnhau y gall wneud trefniadau priodol.

Cyfarfodydd cyn ymchwiliad

Weithiau, os bydd llawer o bobl am fynd i'r ymchwiliad neu os yw'r apêl yn gymhleth ac yn debygol o bara am fwy nag wyth niwrnod, byddwn yn trefnu cyfarfod cyn yr ymchwiliad (cyfarfod cyn-ymchwiliad). Diben y cyfarfod hwn fydd nodi'r prif faterion i'w trafod yn yr ymchwiliad. **Ni fydd y cyfarfod cyn-ymchwiliad yn gwrando ar unrhyw dystiolaeth y mae'n rhaid gwrando arni yn yr ymchwiliad llawn.**

Nid oes gan unrhyw un ac eithrio'r ddau brif barti hawl i fynychu cyfarfod cyn-ymchwiliad (ac am y rheswm hwn ni fyddwn yn rhoi hysbysiad ohono). Pan fydd yr Arolygydd o'r farn bod angen i rywun yn ogystal â'r apelydd a'r AP fod yn bresennol, gellir gwahodd y bobl neu'r sefydliadau hynny i'r cyfarfod cyn-ymchwiliad. Byddwn yn rhoi rhybudd ysgrifenedig o leiaf bythefnos ymlaen llaw os bwriedir gwahodd rhywun.

Y penderfyniad

Bydd yr Arolygydd bob amser yn rhoi penderfyniad ysgrifenedig ar yr apêl. Fel rheol bydd yn:

- Disgrifio'n fyr y rheswm dros yr apêl;
- Nodi'r materion pwysig; ac yn
- Astudio'r prif ddadleuon o blaid ac yn erbyn yr

Anfonir copi at yr apelydd, yr AP, pobl â diddordeb ac unrhyw un arall sydd â'r hawl i gael copi neu a ofynnodd am un. Arddangosir pob llythyr penderfyniad ar ein gwefannau yn Gymraeg

www.planning-inspectorate.gov.uk/accesswales/cym/index.htm

ac yn Saesneg

www.planning-inspectorate.gov.uk/accesswales/wal/index.htm.

7. Costau

Fel rheol bydd yn rhaid i chi dalu eich costau eich hunain am wneud cynrychioliadau mewn apêl, p'un a gaiff ei phenderfynu trwy'r weithdrefn ysgrifenedig, gwrandawriad neu ymchwiliad. Os penderfynir ar yr apêl trwy wrandawriad neu ymchwiliad a'ch bod yn gallu dangos i'r apelydd neu'r AP ymddwyn yn afresymol a pheri i chi fynd i gost ddiangen neu wastraffu arian gallwch ofyn i'r Arolygydd orchymyn i'r apelydd neu'r AP dalu rhai o'ch costau neu eich costau i gyd.

Fel rheol, ni ddyfernir costau i bobl â diddordeb, nac yn eu herbyn, pan fydd ymddygiad afresymol gan yr apelydd neu'r AP yn ymwneud â sylwedd yr achos. Ond, pan achosodd ymddygiad afresymol yn ymwneud â materion gweithdrefnol gostau diangen, gellir dyfarnu costau i bobl â diddordeb, neu yn eu herbyn.

Am ragor o wybodaeth am y rheolau sy'n ymwneud â chostau, gweler Cylchlythyr 23/93 y Swyddfa Gymreig sydd ar gael o'r Llyfrfa, rhif ffôn 0870 6005572 neu ei gwefan www.hmsso.gov.uk, neu ar wefan yr Arolygiaeth www.planning-inspectorate.gov.uk/cymru/wal/index_e.htm.

8. Cwynion a Heriau

Cwynion amdanom ni

Os oes gennych unrhyw gwynion neu gwestiynau am y penderfyniad, neu'r ffordd rydym wedi ymdrin â'r apêl, ysgrifennwch at y:

Rheolwr Cwynion
Yr Arolygiaeth Gynllunio
Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Ffôn: 029 2082 3889
Ffacs: 029 2082 5150

E-bost: wales@planning-inspectorate.gsi.gov.uk

Bydd y Rheolwr Cwynion yn eich ateb, neu bydd yn gofyn i adran o fewn yr Arolygiaeth ateb am fod ganddi wybodaeth arbenigol benodol.

Byddwn yn ymchwilio i'ch cwyn a gallwch ddisgwyl ateb llawn o fewn tair wythnos. **Fodd bynnag, ni allwn ailystyried apêl os gwnaed y penderfyniad arni eisoes.**

Sut y gallaf herio penderfyniad?

Efallai y byddwch yn gallu herio'r penderfyniad trwy adolygiad barnwrol yn yr Uchel Lys. Mae'r Arolygiaeth yn argymhell yn gryf eich bod yn ceisio cyngor cyfreithiol os bwriedwch wneud hynny.

Ombwdsmon Gweinyddol Cymru

Os ydych o'r farn nad ydym wedi'ch trin yn deg, gallwch ofyn i'r Ombwdsmon ymchwilio i'r mater. Nid oes gan yr Ombwdsmon unrhyw bwer i gwestiynu rhinweddau apêl na newid y penderfyniad. Nid yw'r Ombwdsmon ond yn rhoi sylw i'r modd yr ydym yn ymdrin ag apeliadau a'u gweinyddu. Fel rheol bydd yr Ombwdsmon yn disgwyl i chi fod wedi gwneud cwyn i ni yn gyntaf cyn ymchwilio i'ch achos. Gallwch gwyno i'r Ombwdsmon yn:

Ombwdsmon Gweinyddol Cymru
Pumed Llawr
Twr y Brifddinas

Heol y Brodyr Llwydion
Caerdydd
CF10 3AG

Y Cyngor ar Dribiwnlysoedd

Os ydych o'r farn bod rhywbeth o'i le ar y weithdrefn sylfaenol a ddefnyddiwyd gennym i ymdrin ag apêl, gallwch gwyno i'r Cyngor ar Dribiwnlysoedd yn:

Council on Tribunals
22 Kingsway
London
WC2B 6LE

Bydd y Cyngor yn mynd ar ôl eich cwyn os yw o'r farn ei bod yn ymwneud ag ef. Yn debyg i'r Ombwdsmon, nid yw'n ymwneud â theilyngdod apêl ac nid oes ganddo unrhyw bwer i newid y penderfyniad.

Apeliadau yn Lloegr

Os hoffech holi ynghylch apeliadau yn erbyn hysbysiad a gyhoeddwyd gan AP yn gofyn am i waith gael ei wneud i roi i'r cyhoedd fynediad rhesymol i ddarn o dir mynediad yn Lloegr, cysylltwch â Thim Mynediad a Chyfyngiadau Lloegr yn;

English Access and Restriction Team
Room 215
Regus House
1 Friary
Temple Quay
Bristol BS1 6EA

Ffôn: 0117-344 5680 neu 5738

Ffacs: 0117-344 5242 E-bost: access@pins.gsi.gov.uk

9. Diogelu Data a Phreifatrwydd yn yr Arolygiaeth Gynllunio

O dan Ddeddf Diogelu Data 1998 mae dyletswydd gyfreithiol arnom i'ch hysbysu o unrhyw wybodaeth a gasglwn gennych a'i diogelu. Wrth ystyried apêl, mae'r Arolygydd (neu Gynulliad Cenedlaethol Cymru) yn derbyn amrywiaeth o wybodaeth bersonol. Daw'r wybodaeth hon o nifer o ffynonellau gan gynnwys y ffurflen apelio ac unrhyw ddogfennaeth yn cefnogi neu'n gwrthwynebu'r apêl.

Yn unol â rhwymedigaethau statudol cyfredol trefnir bod y rhan fwyaf o'r ddogfennaeth a dderbynnir ar gael i'r cyhoedd. Er hynny, mae'r Arolygiaeth Gynllunio yn cydnabod pwysigrwydd preifatrwydd unigolion. Mae'r adran hon yn nodi pa wybodaeth a gasglwn a sut y caiff ei defnyddio.

Diogelu Data

Mae'r Arolygiaeth Gynllunio wedi rhoi gweithdrefnau ar waith i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998 wrth drafod eich gwybodaeth bersonol.

Yn arbennig:

- dim ond at ddibenion ymdrin â'r apêl berthnasol a'i hystyried y byddwn yn defnyddio eich gwybodaeth bersonol;
- dim ond am gyhyd ag y bo'n rhesymol angenrheidiol y byddwn yn dal eich gwybodaeth bersonol. Yn achos apeliadau a gwblhawyd fe'i delir am 12 mis fel arfer ac yn achos heriau fe'i delir am 3 blynedd. Byddwn yn cadw copi o benderfyniad yr Arolygydd am gyfnod amhenodol. Mae'n bosibl y gallai gwybodaeth bersonol fod yn rhan o benderfyniad yr Arolygydd.

Pwy all weld eich gwybodaeth bersonol?

Bydd papurau'r apêl ar gael i'w harchwilio mewn lleoliadau penodedig a gall unrhyw un eu harchwilio a gwneud copïau ohonynt. Mae gan unrhyw un sydd â'r hawl i gael ei hysbysu o'r penderfyniad mewn achos ymchwiliad hawl gyfreithiol i wneud cais i archwilio'r dogfennau, y ffotograffau a'r cynlluniau a restrir o fewn 6 wythnos i ddyddiad y penderfyniad. Fel arfer, ni wrt hodi ceisiadau eraill i weld dogfennau'r apêl. Yn ogystal, gellir rhoi gwybodaeth a dderbynnir ar ein gwefan a bydd modd i unrhyw drydydd parti ledled y byd ei gweld, gan gynnwys unigolion neu sefydliadau nad oes ganddynt unrhyw ddiddordeb uniongyrchol yn yr apêl benodol.

PA WYBODAETH A DDELIR GENNYM?

Wrth ymdrin ag apêl gallem dderbyn gwybodaeth bersonol amdanoch gan nifer o bartion, gan gynnwys gennych chi eich hun, yr AP neu bobl eraill â diddordeb yn yr apêl. Mae'r wybodaeth a dderbyniwn yn amrywio ond gall gynnwys eich enw, eich cyfeiriad a'ch galwedigaeth, a gwybodaeth yn ymwneud â'ch barn neu'ch bwriad mewn perthynas ag apêl.

Pa gamau y dylech eu cymryd?

- Dim ond gwybodaeth bersonol rydych yn fodlon iddi fod ar gael i'r cyhoedd y dylech ei darparu;
- Peidiwch â chynnwys gwybodaeth bersonol am drydydd parti arall (gan gynnwys aelodau o'r teulu) oni fyddwch wedi hysbysu'r unigolyn dan sylw, a'i fod yn fodlon i chi ei hanfon;
- Os bydd unrhyw wybodaeth bersonol a ddarparwyd gennych yn newid, rhowch wybod i ni cyn gynted â phosibl.

Y Rheolwr Data

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r rheolwr data (y sefydliad sy'n gyfrifol am ymdrin â gwybodaeth bersonol).

Eich hawl i weld data personol

Ar gais, mae'n rhaid i ni ddarparu ar eich cyfer gopi darllenadwy o'r data personol a gedwir amdanoch o fewn 40 niwrnod. Codir tâl statudol o £10. Bydd angen i chi ddarparu tystiolaeth i brofi pwy ydych cyn y rhyddheir gwybodaeth. Mae sicrhau bod y data a gedwir amdanoch yn gywir yn bwysig er ein lles ni a'ch lles chi. Os bydd y data a gedwir gennym yn anghywir mewn unrhyw ffordd, yna yn ddi-dâl a lle y bo hynny'n briodol gallwch ofyn i ni:

- ei ddileu,
- ei gywiro neu ei ddiwygio,
- ei gwblhau.

Ar gyfer unrhyw ymholiad neu bryder ynghylch ein polisi preifatrwydd, neu i ofyn am gael gweld eich data personol, cysylltwch â'n Rheolwr Data:

Alastair Grant
Data Manager
The Planning Inspectorate
Room 4/24 Hawk Wing
Temple Quay House
2, The Square,
Temple Quay
Bristol BS1 6PN

Ffôn: 0117 372 8922

E-bost: alastair.grant@planning-inspectorate.gsi.gov.uk

Ceir gwybodaeth gysylltiedig am ein polisi preifatrwydd ar ein gwefan yn www.planning-inspectorate.gov.uk/cymru/wal/index.e.htm yn yr adran wedi'i marcio "Datganiad Preifatrwydd".

Cwynion am fynediad i wybodaeth bersonol

Ein nod yw sicrhau ein bod yn datrys unrhyw faterion yn foddhaol, fodd bynnag, os na fyddwch yn fodlon ar ein hymateb gallwch gysylltu â:

The Information Commissioner
Wycliffe House
Water Lane
Wilmslow
Cheshire
SK9 5AF

Switsfwrdd: 01625 545 700

Ffacs: 01625 524 510

DX: 20819 Wilmslow

Gwefan: www.dataprotection.gov.uk/

E-bost: mail@dataprotection.gov.uk